

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 21/2024-46

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara (sudca spravodajca) a sudcov Jany Baricovej a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného Advokátskou kanceláriou Ettore & Niess s.r.o., Živnostenská 2, Bratislava, proti postupu Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, Prezídia Policajného zboru, národnej kriminálnej agentúry, odboru Bratislava, 3. oddelenia vyšetrovania v konaní vedenom pod ČVS: PPZ-99/NKA-NA3-2020 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkový stav veci a argumentácia sťažovateľa

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu elektronickou formou 13. júla 2023 (doplnenou podaniami doručenými 30. júla 2023 a 11. septembra 2023, pozn.) domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, Prezídia Policajného zboru, národnej kriminálnej agentúry, odboru Bratislava, 3. oddelenia vyšetrovania (ďalej aj „národná kriminálna agentúra“ alebo aj „orgán činný v trestnom konaní“) v konaní vedenom pod ČVS: PPZ-99/NKA-NA3-2020. Ďalej navrhuje, aby ústavný súd prikázal národnej kriminálnej agentúre konať bez zbytočných prietáhov, priznal mu primerané finančné zadostučinenie v sume 4 500 eur a náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, že uznesením prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky č. k. VII/3 Gv 111/20/1000-3 z 30. júla 2020 bol sťažovateľ obvinený zo zločinu podplácania podľa § 333 ods. 1, ods. 2 písm. b) a ods. 3 Trestného zákona a za obzvlášť závažný zločin legalizácie príjmov z trestnej činnosti podľa § 233 ods. 1 písm. a), ods. 3 písm. a) a ods. 4 písm. a) Trestného zákona v spolupáchateľstve podľa § 20 Trestného zákona (ďalej len „uznesenie o vznesení obvinenia“), ktoré na základe sťažnosti podanej sťažovateľom špeciálny prokurátor uznesením č. k. VII/3 Gv 50/20/1000-130 zo 6. októbra 2020

zrušil (ďalej len „uznesenie špeciálneho prokurátora“) a generálny prokurátor Slovenskej republiky uznesením č. k. XVI/2 Pz 14/21/1000-9 z 31. marca 2021 zrušil uznesenie špeciálneho prokurátora, v dôsledku čoho sťažovateľ opäť nadobudol procesné postavenie obvineného. Následne špeciálny prokurátor uznesením č. k. VII/3 Gv 50/20/1000-269 zo 14. júna 2021 zamietol sťažnosť, ktorú sťažovateľ podal proti uzneseniu o vznesení obvinenia a generálny prokurátor mu listom č. k. IV/3 PZ 90/21/1000-4 z 23. novembra 2021 oznámil, že nevyhovelo jeho návrhu na zrušenie uznesenia špeciálneho prokurátora č. k. VII/3 Gv 50/20/1000-269 zo 14. júna 2021. Na podklade uvedeného sťažovateľ rezultoval, že v postavení obvineného bol v trvaní od 30. júla 2020 do 6. októbra 2020, pričom v tomto období od 6. augusta 2020 do 6. októbra 2020 bol stíhaný väzobne a od 31. marca 2021 má opäť postavenie obvineného.

3. Podľa sťažovateľa vyšetrowanie prebiehalo bez zbytočných prietahov až do 13. októbra 2021, keď bol jeden zo spoluobvinených prepustený z výkonu väzby na slobodu. Vyšetrowateľ následne uskutočnil len výsluch piatich svedkov, naposledy 15. novembra 2022, posledný úkon týkajúci sa obvinenia sťažovateľa sa uskutočnil 4. novembra 2021, a to vo forme výsluchu svedka. Z dôvodu pretrvávajúcej nečinnosti sťažovateľ podal 31. marca 2023 návrh na vykonanie dôkazov spolu so žiadosťou o poskytnutie informácie o stave napadnutého konania, na ktoré ani po opakovanej žiadosti (zaslanej 24. mája 2023, pozn.) vyšetrowateľ nereagoval. Sťažovateľ preto špeciálnemu prokurátorovi podal 30. júna 2023 žiadosť o prešetrenie postupu vyšetrowateľa podľa § 210 Trestného poriadku, ktorá ku dňu podania ústavnej sťažnosti nebola vybavená, a stanovisko dozorujúceho prokurátora (č. k. VII/3 Gv 50/20/1000-374 z 24. augusta 2023, pozn.) predniesol v druhom doplnení svojej ústavnej sťažnosti. Špeciálny prokurátor okrem iného vo vyrozumení konštatoval, že v období od marca 2023 neboli naplánované žiadne procesné úkony týkajúce sa sťažovateľa, posledným takým úkonom bol výsluch svedka realizovaný 15. novembra 2022 (bez ohľadu na to, že dotýčny svedok sťažovateľa nepozná, pozn.), obhajca sťažovateľa od 24. augusta 2022 nežiadal nahliadnuť do vyšetrowacieho spisu, z dôvodu vedenia spoločného konania o viacerých skutkoch proti viacerým obvineným sú v poslednom období vykonávané úkony, ktoré sa takmer výlučne týkajú skutkov súvisiacich s nákupom zdravotníckych pomôcok, keď v rámci vyšetrowania boli opakovane získavané informácie o sledovaní finančných prostriedkov v zahraničí prostredníctvom partnerských finančných spravodajských jednotiek, a aktuálne prebieha analýza výpisov z bankových účtov doručených vyšetrowateľovi koncom mája 2023. V závere dozorujúci prokurátor síce vyjadril súhlasné stanovisko so sťažovateľom o dlhšom trvaní vyšetrowania, zároveň akcentoval, že dĺžka trvania prípravného konania nie je spôsobená nečinnosťou konajúcej vyšetrowateľky, ale rozsahom a zložitou predmetnej trestnej veci, keď je potrebné vykonať množstvo nepriamych dôkazov, a preto nie je možné určiť predpokladaný termín ukončenia vyšetrowania. Podľa sťažovateľa dozorujúci prokurátor čiastočne potvrdil správnosť jeho tvrdení o neprimeranej dĺžke konania presahujúcej dobu vyšetrowania obzvlášť závažných zločinov, avšak upozornil, že zmieňované zabezpečovanie dôkazov nesúvisí s trestnou činnosťou kladenou mu za vinu a za najvhodnejší spôsob považuje vylúčenie jeho trestnej veci na samostatné konanie.

4. V súvislosti s namietanou existenciou zbytočných prietahov v napadnutom konaní sťažovateľ zdôraznil negatívny vplyv na jeho súkromný, ako aj pracovný život, čo podporil vyjadrením obchodného partnera v prvom doplnení ústavnej sťažnosti. Na podklade uvedeného sťažovateľ odôvodnil zásah do svojich namietaných práv, ako aj nároky uplatnené v petite ústavnej sťažnosti.

II.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

5. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej aj „zákon o ústavnom súde“) a zisťoval, či ústavná sťažnosť obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde), osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

6. Pri výklade základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy si ústavný súd osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 490/2021) a ich prípadné porušenie možno preskúmať spoločne.

7. Z judikatúry ústavného súdu (napr. I. ÚS 63/00, I. ÚS 16/02, II. ÚS 190/2014, obdobne II. ÚS 734/2014) vyplýva, že pri posúdení, či došlo k porušeniu základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd prihliada síce na lehoty, ktoré sú uvedené v ústave alebo v zákone, ale ich nedodržanie nepovažuje automaticky za porušenie uvedeného základného práva, pretože aj v týchto prípadoch sú rozhodujúce všetky okolnosti danej veci. Pojem „zbytočné prieťahy“ obsiahnutý v čl. 48 ods. 2 ústavy je pojem autonómny, ktorý nemožno vykladať a aplikovať len s ohľadom na lehoty uvedené v zákone. S ohľadom na konkrétne okolnosti veci sa totiž ani v týchto prípadoch postup dotknutého orgánu verejnej moci nemusí vyznačovať takými významnými prieťahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako zbytočné prieťahy v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy. V prípade, keď ústavný súd pri predbežnom prerokovaní zistí, že namietaný postup orgánu verejnej moci sa nevyznačuje takými významnými prieťahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako zbytočné prieťahy v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavnú sťažnosť spravidla odmieta ako zjavne neopodstatnenú (m. m. I. ÚS 96/2011, I. ÚS 280/2020).

8. Pokiaľ ide o argumentáciu sťažovateľa o prieťahoch v napadnutom konaní z dôvodu nedodržania lehoty podľa § 209 ods. 2 Trestného poriadku (precizujúcom potrebu skončiť vyšetrovanie z obzvlášť závažných zločinov do šiestich mesiacov od vznesenia obvinenia, pozn.), ústavný súd poznamenáva, že okrem iného aj v náleze sp. zn. IV. ÚS 41/2021 zo 16. novembra 2021 (bod 65) konštatoval, že ide o lehotu poriadkovú. V uznesení sp. zn. I. ÚS 280/2020 z 9. júna 2020 tiež uviedol, že len izolovaný poukaz na nedodržanie lehoty podľa § 209 ods. 2 Trestného poriadku nemožno považovať za dostatočný, a to zvlášť vtedy, ak samotná zákonná úprava v § 209 ods. 3 Trestného poriadku s jej nedodržaním „počíta“ a upravuje s tým spojený ďalší postup orgánov činných v trestnom konaní (II. ÚS 594/2021, II. ÚS 472/2022).

9. Na účel náležitého poskytnutia ústavnoprávnej ochrany namietaným právam sťažovateľa si ústavný súd v rámci prípravy predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti vyžiadaval od Ministerstva vnútra Slovenskej republiky (ďalej aj „ministerstvo“) prehľad procesných úkonov vykonaných v napadnutom konaní, ako aj jeho vyjadrenie k samotnej ústavnej sťažnosti (doručené ústavnému súdu 21. novembra 2023, pozn.), na ktoré reagoval sťažovateľ (podanie doručené

ústavnému súdu 12. januára 2024, pozn.). Vo svojej replike zotrval na dôvodnosti podanej ústavnej sťažnosti a poukázal na určitú dichotómiu, keď ministerstvo síce pripustilo, že od 13. októbra 2021 ku dňu podania ústavnej sťažnosti bolo vo veci jeho skutku vykonaných len päť úkonov, dokazovanie je v značnej miere už vykonané a v súčasnej dobe sa vykonávajú úkony súvisiace so skutkom nákupu zdravotníckych pomôcok, avšak podľa ministerstva vyšetrowanie prebieha s ohľadom na rozsah a zložitosť trestnej veci plynule.

10. Z pomerne podrobnej chronológie vyšetrovateľom uskutočnených úkonov je možné síce prisvedčiť tvrdeniu sťažovateľa, že po októbri 2021 sa takmer denná intenzita procesných úkonov znížila na úkony realizované spravidla na mesačnej báze, pričom v období od septembra 2022 (štúdium podkladov získaných od partnerskej zahraničnej spravodajskej jednotky Spojené arabské emiráty, pozn.) až do 15. novembra 2022 (výsluch svedka ██████████, pozn.), resp. do 2. decembra 2022 [spracovanie žiadosti o doplnenie a vyžiadanie informácií na Ministerstve vnútra Slovenskej republiky, Prezídium Policajného zboru, finančná spravodajská jednotka (ďalej len „finančná spravodajská jednotka“), od zahraničných finančných spravodajských jednotiek – Spojené arabské emiráty, Gruzínsko, pozn.)], nebol podľa zaslaného prehľadu uskutočnený žiadny úkon. Kratšie obdobia nečinností sú aj v trvaní od januára 2023 (štúdium podkladov získaných od partnerskej zahraničnej spravodajskej jednotky Gruzínsko, pozn.) do 9. marca 2023 (žiadosť na finančnú spravodajskú jednotku o urgenciu nevybavenia žiadostí od partnerskej zahraničnej spravodajskej jednotky Spojené arabské emiráty, pozn.) a od 12. mája 2023 (spracovanie odpovede pre finančnú spravodajskú jednotku – doplnenie informácií pre partnerskú zahraničnú spravodajskú jednotku Singapur, pozn.) do 1. augusta 2023 (štúdium žiadosti od finančnej spravodajskej jednotky a spracovanie odpovede – udelenie súhlasu pre partnerskú zahraničnú spravodajskú jednotku Saudská Arábia, pozn.).

11. Na druhej strane, aj napriek tomu, že sťažovateľom prezentovaný postup národnej kriminálnej agentúry v napadnutom konaní nie je s ohľadom na kautely procesnej hospodárnosti možné považovať za postup optimálny, ústavným súdom vyžiadaný prehľad úkonov uskutočnených v napadnutom konaní pre tento čas potvrdzuje, že orgán činný v trestnom konaní vo vyšetrowaní uprednostnil zásadu náležitého zistenia skutkového stavu bez dôvodných pochybností (§ 2 ods. 10 Trestného poriadku) na úkor zásady rýchlosti konania (§ 2 ods. 7 Trestného poriadku), teda na úkor práva sťažovateľa na konanie bez zbytočných prietahov. Totiž požiadavka čo najrýchlejšieho prejednaní veci nesmie byť uplatňovaná na ujmu riadneho objasnenia veci (čo by mohlo viesť k paradoxnému záveru v neprospech samotného sťažovateľa) so zásadou oficiality a pri plnom rešpektovaní základných práv a slobôd garantovaných ústavou (m. m. II. ÚS 594/2021). Opačný záver potvrdzujúci nečinnosť národnej kriminálnej agentúry nie je možné vyvodiť ani z povahy vykonávaných úkonov, ktoré sa v čase predloženia stanoviska ministerstva koncentrujú na získavanie listinných a elektronických dôkazných prostriedkov, čím nedochádza k priamemu kontaktu pri vykonávaní dokazovania, akou je aj forma výsluchu obvinených či svedkov.

12. Súčasne je potrebné poukázať aj na právnu a skutkovú zložitosť napadnutého konania, keďže ekonomická kriminalita, pod ktorú sa subsumuje aj trestná činnosť kladená sťažovateľovi za vinu, vyžaduje osobitný prístup, keď okrem výsluchu dotknutých subjektov je spravidla nutné zabezpečovať vyjadrenia štátnych orgánov, účtovné a iné ekonomické podklady, ako aj ich posúdenia, eventuálne aj osobami s odbornými znalosťami (m. m. I. ÚS 418/2020, I. ÚS 267/2021). Zložitosť prejednávanej trestnej veci potvrdzuje aj ústavným súdom vyžiadané stanovisko

ministerstva, keď okrem početnosti úkonov sú tieto realizované aj na základe dopytu o poskytnutie informácií adresovaných napríklad do Spojených arabských emirátov, Saudskej Arábie, Singapuru, Hong Kongu, Spojených štátov amerických či Gruzínska. Podľa ministerstva má vyšetrovací spis aktuálne 45 zväzkov po približne 300 – 400 listov. Odhliadnuc od podrobnej chronológie, je na tomto mieste potrebné ministerstvu vytknúť, že aj napriek deklarovaniu vo svojom vyjadrení (s. 13 prípisu, pozn.) kópiu obsahu vyšetrovacieho spisu ústavnému súdu nepredložilo, čo ale v okolnostiach prejednávanej veci nič nemení na posúdení podanej ústavnej sťažnosti.

13. V konklúzii uvedeného ústavný súd uzatvára, že nečinnosť národnej kriminálnej agentúry v napadnutom konaní nedosahuje ústavne relevantnú intenzitu, na základe ktorej by po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie bolo možné vysloviť porušenie sťažovateľom namietaných práv. Ústavnú sťažnosť sťažovateľa preto pri predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

14. Z dôvodu odmietnutia ústavnej sťažnosti ako celku sa ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľa nezaoberal, keďže rozhodovanie o nich je podmienené vyslovením porušenia označených práv.

15. Nad rámec uvedeného, reflektujúc pritom argumentáciu dozorujúceho prokurátora osvojenú aj ministerstvom, ktorí procesnú náročnosť napadnutého konania odôvodňujú absenciou spolupracujúcich obvinených, ktorých záujmom je svoju trestnú činnosť neoznamovať, pretože z nej profitujú, ústavný súd primárne pripomína, že z povahy trestného konania ovládaného tiež zásadou prezumpcie neviny, nemožno predpokladať, že sťažovateľ, resp. obvinení – *in abstracto* budú spolupracovať s orgánmi činnými v trestnom konaní, keďže práve tieto orgány verejnej moci sú povinné (okrem iného) rešpektovať a postupovať v zmysle vyhládávacej zásady a zásady oficiality, kde obvinené osoby nie sú zaťažované žiadnym dôkazným bremenom tak, ako to je spravidla v civilných či daňových konaniach. *Ipsa facto*, dôkazné bremeno v trestnom konaní nemožno prenášať na obvinenú osobu a jeho unesenie znášajú výlučne orgány činné v trestnom konaní.

16. Ako *obiter dictum* ústavný súd akcentuje povahu trestného konania, ktoré by v dôsledku výraznejšieho (v porovnaní s inými konaniami pred orgánmi verejnej moci, pozn.) zásahu do sféry osobných práv a slobôd obvinenej osoby malo byť už od svojho počiatku vedené spôsobom zlučiteľným so základnými právami a slobodami jednotlivca a vylúčením nadužívania mocenského pôsobenia štátu pri uplatňovaní trestnoprávnej represie, za aký možno považovať aj predlžovanie časového obdobia procesného postavenia osoby ako obvinenej. Vychádzajúc zo systematiky Trestného poriadku, status „obvinený“ má dočasný charakter a po nariadení hlavného pojednávania sa obvinený označuje ako obžalovaný (§ 10 ods. 12 Trestného poriadku), čím sa deklaruje vyšší stupeň dôvodnosti trestného stíhania. Malo by byť preto fundamentálnym záujmom orgánov činných v trestnom konaní, aby v súlade so zásadami trestného konania, najmä minimalizácie zásahu do práv a slobôd osôb, vyšetrovanú trestnú činnosť objasnili a v závislosti od výsledkov dokazovania v prípravnom konaní navrhli na jeho konci podanie obžaloby alebo iný spôsob rozhodnutia v zmysle Trestného poriadku. Rovnako ako u iných orgánov verejnej moci aj u orgánov činných v trestnom konaní môže nielen nekonanie, ale aj neefektívne konanie vyvolať stav, ktorý je nielen v rozpore so zákonom, ale aj so samotnou ústavou.

17. V závere ústavný súd poznamenáva, že toto rozhodnutie nezakladá prekážku veci rozhodnutej [§ 55 písm. a) zákona o ústavnom súde], a preto nie je vylúčené, aby v prípade pretrvávajúcej nečinnosti orgánu činného v trestnom konaní v napadnutom konaní sťažovateľ podal svoju ústavnú sťažnosť opakovane.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Bratislave (detašované pracovisko) 18. januára 2024

Miloš Maďar
predseda senátu